

De subjectieve zwaarte van detentie: een empirisch onderzoek

Ellen Raaijmakers
Jan de Keijser
Paul Nieuwbeerta
Anja Dirkzwager
Joni Reef

Veenhuizen
20 Juni 2014

P
RI
SON

PROJECT.NL

Achtergrond

- Detentie dient vier doelen:
  - Afschrikking (algemeen en individueel)
  - Incapacitatie
  - Resocialisatie
  - Retributie
- *Subjectieve zwaarte van detentie*: de subjectief ervaren zwaarte van een verblijf in detentie

Individuele afschrikking

- Detentie schrikt dader af van crimineel gedrag
- Afschrikkingsonderzoek → effect strafzwaarte verwaarloosbaar
- Tekortkomingen literatuur:
  - Nauwe opvatting concept strafzwaarte
  - Verschillen tussen personen

Resocialisatie

- Detentie verandert een dader om kans op recidive te verkleinen
- Straf kan averechts effect hebben (Sherman, 1993)
  - Zwakke bindingen met de maatschappij
  - Opgelegde straf als oneerlijk en stigmatiserend ervaren wordt
  - Woede optreedt
- Wanneer een detentie als te zwaar wordt ervaren, kan dit resulteren in weerspanningheid

Retributie

- Detentie gelegeitimeerd want dader verdient straf
- Straf moet passen bij het delict
- Tekortkomingen literatuur:
  - Bedoelde vs gevoelde zwaarte
  - Verschillen tussen personen

Huidige studie

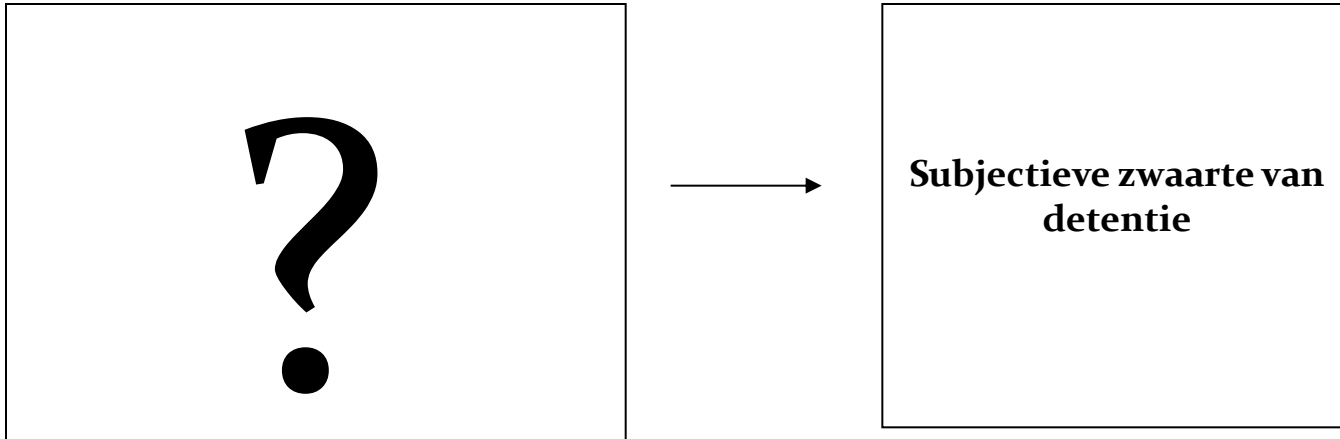
**Subjectieve zwaarte van
detentie**

P
PRISON

PROJECT.NL

Huidige studie

Theoretische achtergrond

- Import model: eigenschappen voorafgaande aan detentie
- Deprivatie model: ontberingen in detentie

Huidige studie

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

P
PRISON
PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

P
RI
S
O
N

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

Subjectieve zwaarte van
detentie

PRISON

PROJECT.NL

Gegevens Prison Project

P
PRISON
PROJECT.NL

Arrestatie

Rechtszaak

Instroom
+ 3 weken

Instroom
+ 3 maanden

Instroom
+ 9 maanden

Instroom
+ 18 maanden

Instroom

- Gedetineerden die aan meting 1 deelnamen:
  - 1764 gedetineerden
  - Interview en vragenlijst drie weken na instroom (T1)

Subjectieve zwaarte van detentie

- Gemeten dmv 4 vragen
  - “Mijn verblijf in detentie is zwaar”
  - “Mijn tijd hier voelt erg aan als een straf”
  - “Deze detentie is zwaarder dan ik vooraf had gedacht”
  - “Kunt u aangeven hoe zwaar u uw detentie beleeft?”

P
RI
S
O
N

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

↓

→

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

P
PRISON

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

Subjectieve zwaarte van
detentie

PRISON

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Gemeten door 11 kenmerken
  - Leeftijd
  - Etniciteit
  - Eerdere detenties
  - Opleiding
  - Werk
  - Partner
  - Kinderen
  - Alcohol gebruik
  - Drugsgebruik
  - Dakloosheid
  - Persoonlijkheid (Big 5)

P
PRISON

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

↓

→

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

P
R
R
I
S
O
N

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

Subjectieve zwaarte van
detentie

PRISON

PROJECT.NL

Deprivatiekenmerken

- Gemeten door 6 subschalen:
  - Autonomie (5 items)
“Alles wordt hier voor mij beslist”
  - Veiligheid (6 items)
“Ik ben bang voor mijn lichamelijke veiligheid”
  - Dagbesteding (5 items)
“Ik kan me in mijn cel goed vermaken”
  - Contact met de buitenwereld (4 items)
“Er zijn voldoende mogelijkheden om met familie en vrienden contact te onderhouden”

P
PRISON

PROJECT.NL

Deprivatiekenmerken

- Ondersteunend contact piw'ers (5 items)
“De piw'ers zijn vriendelijk voor me”
- Ondersteunend contact medege-detineerden (6 items)
“Ik kan goed opschieten met de meeste gedetineerden”
- Schalen gebaseerd op Gedetineerdensurvey DJI (Mol & Henneken-Hordijk, 2008)

Controlevariabelen

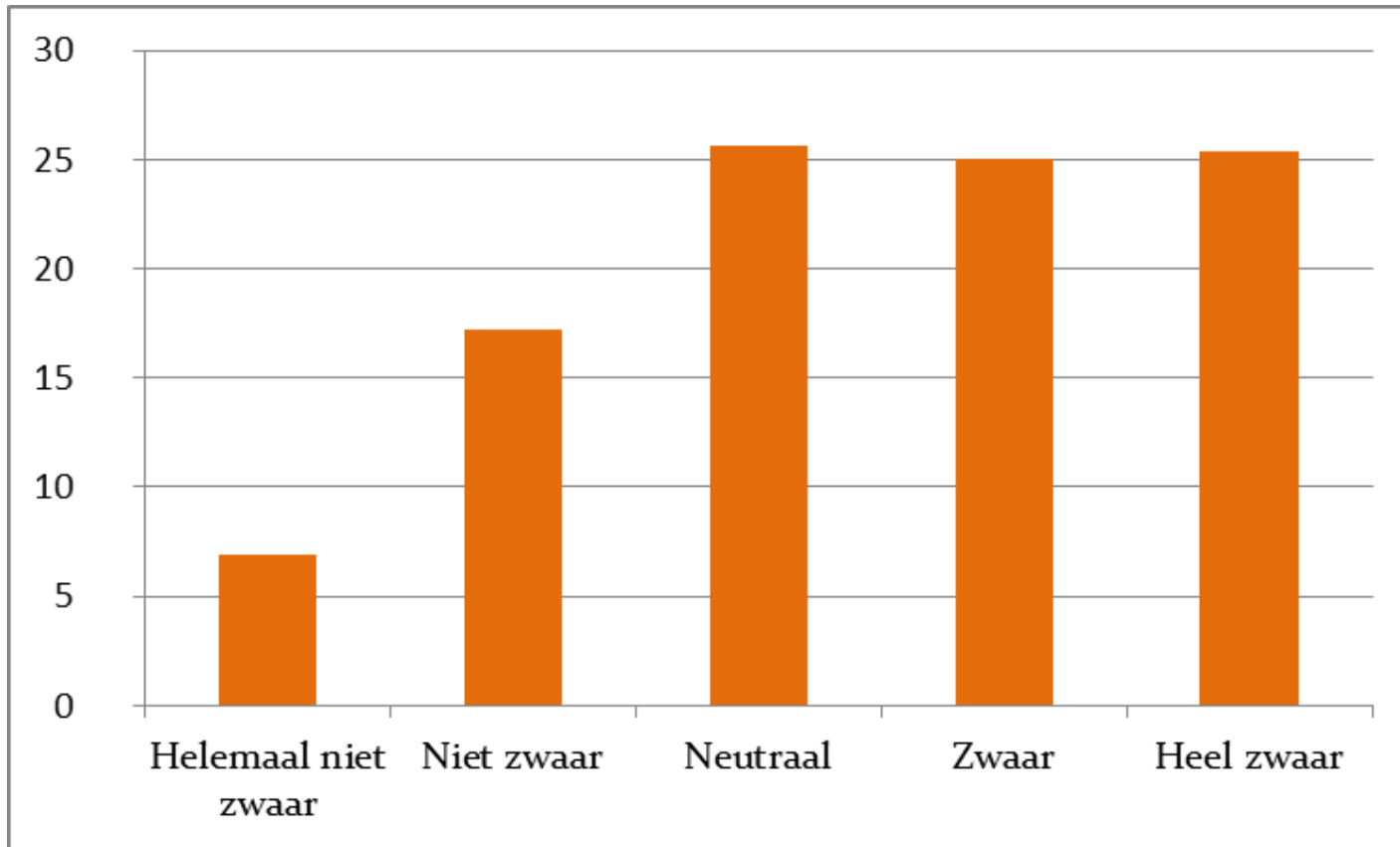
- Type delict
  - Vermogensdelicten
  - Gewelddelicten
  - Drugsdelicten
  - Overige
- Verwachte straftypen (wel of geen gevangenisstraf)

P
PRISON

PROJECT.NL

Resultaten

P
PRISON
PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

↓

→

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

P
RI
S
O
N

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

↓

→

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd (+)
- Etniciteit
- Eerdere detenties
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

Subjectieve zwaarte van
detentie

PRISON

PROJECT.NL

Importkenmerken

- Leeftijd (+)
- Etniciteit
- Eerdere detenties (-)
- Opleiding
- Werk
- Partner
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

Subjectieve zwaarte van
detentie

PRISON

PROJECT.NL

Importkenmerken

- **Leeftijd (+)**
- **Etniciteit**
- **Eerdere detenties (-)**
- Opleiding
- Werk
- **Partner (+)**
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- Persoonlijkheid

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

↓

→

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

Importkenmerken

- **Leeftijd (+)**
- **Etniciteit**
- **Eerdere detenties (-)**
- **Opleiding**
- **Werk**
- **Partner (+)**
- **Kinderen**
- **Alcohol gebruik**
- **Drugs gebruik**
- **Dakloosheid**
- **Persoonlijkheid**

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

↓

→

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

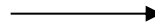
Importkenmerken

- Leeftijd (+)
- Etniciteit
- Eerdere detenties (-)
- Opleiding
- Werk
- Partner (+)
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- **Persoonlijkheid**
  - Neurotische persoonlijkheidstrekken (+)

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

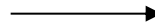
Importkenmerken

- Leeftijd (+)
- Etniciteit
- Eerdere detenties (-)
- Opleiding
- Werk
- Partner (+)
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- **Persoonlijkheid**
  - Neurotische persoonlijkheidstrekken (+)
  - Vriendelijke persoonlijkheidstrekken(+)

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

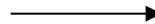
Importkenmerken

- Leeftijd (+)
- Etniciteit
- Eerdere detenties (-)
- Opleiding
- Werk
- Partner (+)
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- **Persoonlijkheid**
  - Neurotische persoonlijkheidstrekken (+)
  - Vriendelijke persoonlijkheidstrekken(+)

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- veiligheid
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medege-detineerden

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

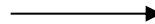
Importkenmerken

- Leeftijd (+)
- Etniciteit
- Eerdere detenties (-)
- Opleiding
- Werk
- Partner (+)
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- **Persoonlijkheid**
  - Neurotische persoonlijkheidstrekken (+)
  - Vriendelijke persoonlijkheidstrekken(+)

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- **veiligheid (-)**
- dagbesteding
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

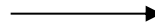
Importkenmerken

- Leeftijd (+)
- Etniciteit
- Eerdere detenties (-)
- Opleiding
- Werk
- Partner (+)
- Kinderen
- Alcohol gebruik
- Drugs gebruik
- Dakloosheid
- **Persoonlijkheid**
  - Neurotische persoonlijkheidstrekken (+)
  - Vriendelijke persoonlijkheidstrekken(+)

Deprivatiekenmerken

- autonomie
- **veiligheid (-)**
- **dagbesteding (-)**
- contacten buitenwereld
- omgang piw'ers
- omgang medegedetineerden

**Subjectieve zwaarte van
detentie**

PRISON

PROJECT.NL

Conclusie

1. In hoeverre verschillen gedetineerden in hun subjectieve zwaarte van detentie?
  - 24,4% helemaal niet zwaar tot niet zwaar
  - 50,3% zwaar tot heel zwaar

Conclusie

2. In hoeverre kunnen deze verschillen verklaard worden door import- en deprivatiekenmerken?

- Importkenmerken
  - Leeftijd (+)
  - Eerdere detenties (-)
  - Partner (+)
  - Neurotische persoonlijkheidstrekken(+)
  - Vriendelijke persoonlijkheidstrekken (+)
- Deprivatiekenmerken
  - Dagbesteding (-)
  - Veiligheid (-)

Implicaties strafdoelen

- Individuele afschrikking
  - Kosten van recidive niet voor alle gedetineerden gelijk
  - Voor effecten op recidive is meer onderzoek nodig
- Resocialisatie
  - Ter voorkoming van weerspanning blijft subjectieve zwaarte van detentie van belang
- Retributie
  - Straf gelijk in lengte wordt door verschillende gedetineerden verschillend ervaren

Vragen?

www.prisonproject.nl

PRISSON
PROJECT.NL